

KORTE MEDEDEELINGEN

Aanvullende vindplaatsen van *Mycetanthus Zippelii* (BL.) HOCHR. — Reeds eenigen tijd geleden vond ik het kleine zusje van de groote *Rafflesia* in een gedevasteerd bosch in de buurt van Kepahiang op een ravijnhelling: zwarte houtige sterren en frissche knoppen als van een miniatuur *Rafflesia*. Het bleek echter moeilijk om precies te weten te komen, wanneer een knop zich zou openen: de eene keer kwam ik te vroeg en een andere keer te laat en aangezien aan deze bezoeken telkens een flinke klimpartij vast zat, was dit dan niet bemoedigend. Eindelijk vonden we echter een grooten knop, die op springen stond, en inderdaad kreeg ik den volgenden dag bericht, dat de bloem open was.

De lezers, die de foto's in de Maart-aflevering van 1930 en in die van Februari van 1931 kennen, zullen bij het zien van de hierbij gevoegde foto even verbaasd zijn als ik bij het vinden van de prachtige witte ster, zooals die daar lag opengebloeid uit den donkeren boschbodem (fig. 1).

Weliswaar geeft KOORDERS in zijn „Botanisch Overzicht der Rafflesiaceae van Nederlandsch Indië” uitvoerige beschrijvingen, maar deze zullen den meesten der lezers wel onbekend zijn en ik laat hier dan ook nog een korte beschrijving van het door mij gevonden exemplaar volgen.

Het bloemdek met de wormvormige aanhangsels aan den top van de bloemdekklippen heeft een diameter van 21 cm, zonder die aanhangsels 15 cm. Er zijn 16 slippen die zich eenigszins naar beneden krommen. Tot aan de wormvormige aanhangsels toe, die bruinroze gekleurd zijn, is het geheele bloemdek van binnen glanzend wit met een iets roze ondertoon en bezet met op 2 à 3 mm van elkaar staande 1 cm lange bruine slordige haren. De keel is gestreept door ± 55 bruine strepen, die onderaan bij de centrale zuil samenkomen en daar plotseling ophouden, evenals de beharing. Het smalle deel van de zuil is kaal en lichtbruin, de onderhelft van de bolvormige verdikking, die de stempelholte bevat, is bij het hier beschreven vrouwelijk exemplaar omgeven door een witten band, met kleine papilleuze verhevenheden dicht bezet, terwijl het bovenste gedeelte van dit orgaan met een scherp overgang paarsbruin gekleurd en met

Fig. 1. *Mycetanthus Zippelii* (BL.) HOCHR. — Pas geopende vrouwelijke bloem.

wat kortere bruine haren bezet is. De zuil is 2 cm hoog, het smalle deel 1 cm dik, terwijl het bolvormig gedeelte 2 cm in diameter is; de opening tot de stempelholte heeft een middellijn van 9 mm.

In plaats van een aasstank, was bij alle geopende niet al te oude exemplaren steeds een eigenaardige niet onaangename zurige lucht waar te nemen. Van druk vliegenbezoek zooals bij *Rafflesia* of stinkzwam was nooit sprake.

KOORDERS vermeldt, dat de bloemen meestal tweeslachtig zijn, een enkele maal door reductie mannelijk en slechts zelden vrouwelijk. Van de acht door mij onderzochte exemplaren waren echter vier mannelijk en vier vrouwelijk en geen enkel tweeslachtig. — Opvallend is op de plaats, waar anders de helmknoppen zitten, de papilleuze band, die aan de onderzijde nog een soort lijst vertoont, die wellicht als een rij gereduceerde helmknoppen is op te vatten. Bij de mannelijke exemplaren vindt men aan de bovenzijde van de helmknoppengordel slechts een smal papilleus bandje.

Fig. 2 geeft de reproductie van een foto van een mooien verschen knop even vóór het ontluiken. Deze knop was 10 cm hoog en $5\frac{1}{2}$ cm dik! Het was dus waarschijnlijk een bijzonder groot exemplaar geworden. De doorgesneden vrouwelijke en mannelijke knoppen geven duidelijk het verschil in bouw aan. Tevens is goed te zien, hoe de aanhangsels van de bloemdekklippen in den knop tot diep in de stempelholte zijn doorgedrongen.

In de omgeving van Kepahiang zijn mij nu drie vindplaatsen bekend. Het is mij nog niet mogen gelukken de liaan, waarop *Mycetanthus* woekert, met zekerheid te vinden. Het is nl. zeer moeilijk om, zonder de vindplaats te vernielen, in den grond den kruipenden liaanwortel te volgen. *Rafflesia Arnoldi* ontspruit vaak aan de liaan bovengronds en dan is de zaak eenvoudiger. Bij *Mycetanthus* nam ik dat nooit waar.

Wat *Rafflesia Arnoldi* betreft kan ik nog mededeelen, dat door mij rondom Kepahiang verschillende nieuwe vindplaatsen werden genoteerd. Binnenkort hoop ik hiervan een kaartje met eenige toelichtingen te kunnen geven.

Kepahiang, 6 Jan. 1932.

C. N. A. DE VOOGD.

NASCHRIFT. — Nauwkeurige lezers zullen hebben opgemerkt, dat de auteursnaam van onze veelbesproken *Mycetanthus*

Zippelii weer een verandering heeft ondergaan. Het is namelijk gebleken, dat toen Dr VAN STEENIS in Juni 1930 de noodzakelijkheid had geargumenteerde, dat de geslachtsnaam *Brugmansia* door die van *Mycetanthus* behoorde te worden vervangen, dit juist 3 maanden te voren, dus in Maart 1930, reeds op dezelfde gronden was geschied in het tijdschrift „Candollea” door B. P. G. HOCHREUTNER te Genève, die daardoor dus als auteur van den nieuwen geslachtsnaam de eerste rechten heeft.

RED.

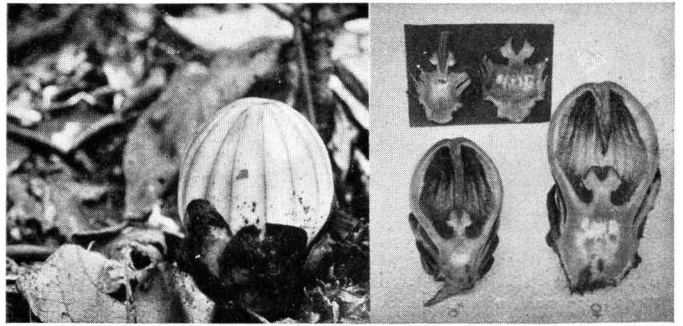

Fig. 2. *Mycetanthus Zippelii* (BL.) HOCHR. — Links volgroeide bloemknop. Rechts doorsneden van een mannelijke en vrouwelijke bloemknop.

Lachesis puniceus (Boie). — Den 13-den April 1932 ontving ik van den Administrateur der Theeonderneming Dajeuhmangoeng bij Garoet (Preanger) een zeer groot ♀ exemplaar van *L. puniceus*, dat ongeveer 7 dagen tevoren aldaar gevangen was. Meenende dat het dier wel binnen kort jongen ter wereld zou moeten brengen, hield ik het voorloopig in leven, doch na precies een maand tevergeefs gewacht te hebben zag ik mij genoodzaakt er een einde aan te maken. De slang begon toen, na gedurende 5 weken verstoken te zijn geweest van eenig voedsel, een weinig te vermageren.

Bij de sectie werden in de oviducten, in reeksen gerangschikt, respectievelijk 15 en 17 „eieren” aangetroffen, elk in een volkomen doorzichtige vliezige eischaal. Tezamen bleken zij te bevatten 33 nog niet geheel voldragen embryonen; één der eieren hield nl. twee embryonen in, elk iets kleiner dan de overige 31, maar of dit ook tevens „één-eiige” tweelingen waren kon niet met zekerheid worden nagegaan, doordat het abnormale geval te laat werd opgemerkt; de overige ei-inhoud was toen nl. reeds verbroken en verwijderd. Vermoedelijk was het slechts een geval van 2 dooiers binnen één ei-schaal, zooals o. a. ook bij tamme hoenders niet zelden voorkomt. Behalve deze 33 embryonen werden nog twee gestorven eieren aangetroffen, het ééne reeds geheel „verkaasd” en het andere nog herkenbare resten van een embryo bevattende.

De moeder, bijna geheel effen lichtbruin gekleurd, met onduidelijk zichtbare vlekken en een iets rood getint staarteinde, was 87 cm lang met inbegrip van den staart (10,2 cm) en den kop (5 cm). De totaallengte der jongen bedroeg 16 à 17 cm, die der twee kleinste ongeveer 11,5 cm. Zij waren duidelijk gevlekt, met geringe onderlinge variatie in teekening; grondkleur licht rose-achtig (puniceus).

Ik vermeld dit geval, omdat er van de onderwerpelijke, niet zeer alledaagsche, gifslang naar het schijnt slechts weinig nauwkeurige gegevens geboekstaafd zijn. Ook omtrent de veelvuldigheid van haar voorkomen hebben wij nog geen helder beeld. Op de thee-ondernemingen boven de 1000 m in den Preanger schijnt de oraj kalakaj (= dor blad) of oraj giboe (betekenis onbekend) nog het meest te worden aangetroffen. In opgaven van inlandsche zijde wordt zij steeds vereenzelvigd met de oraj lemah, *Ancistrodon rhodostoma* (BOIE), zoodat beter gedocumenteerde vermeldingen uit een casuïstisch oogpunt zeer welkom zijn.

Buitenzorg, Mei 1932.

W. C. VAN HEURN.